

Cultureel Overijssel in kaart

Onderzoeksverantwoording Overijssel

Rijnbrink

De informatie in het dashboard *Cultureel Overijssel in kaart* is ingedeeld in **4 pijlers**:

inwoners, infrastructuur, programma en beleid.

Onder elke pijler vallen meerdere indicatoren die zijn onderlegd door één of meerdere bronnen.

Voor de vergelijkbaarheid sluiten we zoveel mogelijk aan bij *open source* databronnen en eerder gedane onderzoeken. Indien nodig hebben we gezorgd voor een verfijning van landelijke bronnen naar gemeenteniveau en/of voerden we aanvullend eigen (desk)research uit.

Ga direct naar:

Overzicht

Inwoners

Aantal inwoners	CBS, 2023	https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/09/voorlopige-bevolkingsaantallen-per-gemeente-1-1-2023
Kansengelijkheid	CBS, 2022	https://opendata.cbs.nl/statline/?dl=9158C#/CBS/nl/dataset/85539NED/table
Culturele doelgroepen 1	Culturele Doelgroepenmodel	https://www.cultureledoelgroepenmodel.nl/
Culturele doelgroepen 2	Whize-segmentatie	https://www.whooz.nl/whize
Culturele doelgroepen 3	Rotterdam Festivals	https://www.rotterdamfestivals.nl/
Whize segmenten	Whize-model	https://www.whooz.nl/downloads/whize-brochure
SCP sociale klassen	onderzoeksrapport Eigentijdse ongelijkheid	https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2023/03/07/eigentijdse-ongelijkheid
SES-Scores per wijk	CBS, 2022	https://opendata.cbs.nl/statline/?dl=9158C#/CBS/nl/dataset/85539NED/table
SES-Scores per buurt	StatLine - Sociaal-economische status; scores per wijk en buurt, regio-indeling 2022 (cbs.nl)	https://opendata.cbs.nl/statline/?dl=9158C#/CBS/nl/dataset/85539NED/table
Laaggeletterdheid	CINOP-ecbo, ROA en Etil, 2020	https://geletterdheidinzicht.nl/
Armoede	CBS, 2022	https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85678NED/table

Infrastructuur

Cultuur	Regionale Cultuurmonitor	https://www.boekman.nl/verdieping/publicaties/regionale-cultuurmonitor-editie-2022/
Amateurkunsten	VerenigingsMonitor 2021	https://www.lkca.nl/publicatie/verenigingsmonitor-2021/
Leerlingen uit regio PO/VO/SO	DUO/OCW,	https://duo.nl/open_onderwijsdata/
Achterstandsscore per school	CBS, 2023	https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/22/achterstandsscores-per-school-2023
Denominatie PO/SO/VO	DUO/OCW,	https://duo.nl/open_onderwijsdata/
Leerlingen uit regio Vervolgonderwijs	DUO/OCW,	https://duo.nl/open_onderwijsdata/
Denominatie Vervolgonderwijs	DUO/OCW,	https://duo.nl/open_onderwijsdata/

Overzicht

Programma

Aanvragen Jeugdfonds Sport & Cultuur	RIVM, 2022	https://www.sportenbewegenincijfers.nl/documenten/deelname-jeugdfonds-sport-en-cultuur-2018-2020-naar-gemeente
Jeugdfonds cultuur per 100000	RIVM, 2022	https://www.sportenbewegenincijfers.nl/documenten/deelname-jeugdfonds-sport-en-cultuur-2018-2020-naar-gemeente
Jeugdfonds cultuur per 100000 informatie	Jeugdfonds Sport & Cultuur	https://jeugdfondssportencultuur.nl/
Subsidieregeling Samen cultuurmaken	FCP, 2023	https://cultuurparticipatie.nl/projecten#province=zuid-holland
Fonds Cultuur Participatie	FCP	https://cultuurparticipatie.nl/over-ons
Cultuureducatie met Kwaliteit	Rijnbrink Cultuureducatie	https://www.rijnbrink.nl/cultuureducatie/

Beleid

Samenwerkingsverbanden Cultuurregio	Stedelijke Cultuurregio's	https://www.cultuursubsidie.nl/over-het-cultuurstelsel/de-stedelijke-regio
Samenwerkingsverbanden MRDH	Metropoolregio Rotterdam, Den Haag	https://mrdh.nl/wie-zijn/gemeenten
Zetelverdeling raad	Open overheid, 2022	https://data.overheid.nl/dataset/verkiezingsuitslagen-gemeenteraad-2022
Cultuurbeleid	Notubiz en Maatwerk	https://www.notubiz.nl
Inzet combinatiefunctionarissen	Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties, Mulier Instituut 2022	https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=11012&m=1668605293&action=file.download

Inwoners

Inwoners

Voor het inzichtelijk maken van het aantal inwoners per gemeente is gebruik gemaakt van openbare data via [CBS Statline](#) (voorlopige bevolkingsaantallen per gemeente in 2024).

Doelgroepen

We laten drie verschillende manieren van segmenteren zien, ieder met eigen voordelen en toepassingen. De Culturele Doelgroepen worden in de cultuursector het meest gebruikt en het gebruik ervan wordt ook gestimuleerd door OCW. Bibliotheken hebben echter een bredere taak dan alleen cultuur en werken daarom vaak met de onderliggende Whize segmenten. De nieuw toegevoegde koppeling met de Sociale Klassen van het SCP kan vooral voor samenwerkingen met andere domeinen relevant zijn.

Culturele Doelgroepen

Om het [Culturele Doelgroepenmodel](#) toe te kunnen passen op de gemeenten in Overijssel heeft Kunstgebouw afspraken gemaakt met Rijnbrink Festivals. De segmentatiecijfers updaten we per kwartaal.

Whize Segmenten

Om de Whize Segmenten toe te kunnen passen op de gemeenten in Overijssel neemt Rijnbrink de data af bij [Whooz](#). De segmentatiecijfers updaten we per kwartaal.

Sociale Klassen SCP

De indeling van de 7 sociale klassen van [SCP](#) per gemeente in Overijssel op de data van [Whooz](#). De segmentatiecijfers updaten we per kwartaal.

Kansen(on)gelijkheid

We geven inzicht in deze indicator door middel van de SES-score. Daarnaast lichten we 3 specifieke factoren die deelname aan de maatschappij en/of cultuur kunnen belemmeren verder uit: laaggeletterdheid, armoede en maatschappelijke bezorgdheid.

SES-score

Om de verschillen in gezondheid, welzijn en opleiding inzichtelijk te maken onder inwoners in de gemeenten van Overijssel maken we gebruik van de Sociaal Economische Status (SES-)scores van het [CBS](#). Het CBS heeft daarvoor gegevens per huishouden over welvaart, opleidingsniveau en

arbeidsmarktdeelname in onderlinge samenhang inzichtelijk gemaakt. De data hebben betrekking op 2022.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid meten we aan de hand van een databron van CINOP-ecbo, ROA en Etil ([GeletterdheidInZicht.nl](#)). Data hebben betrekking op 2020.

Armoede

[CBS](#) hanteert voor de afbakening van armoede de lage-inkomensgrens. Om inzicht te krijgen in de armoede onder inwoners in de gemeenten van Overijssel maken we gebruik van de (voorlopige) data uit CBS over lage en langdurige lage inkomens per gemeente in 2022.

Infrastructuur

Cultuur

We hebben voor de pijler Infrastructuur – Cultuur de aansluiting gezocht met de [Regionale Cultuurmonitor](#) van de Boekmanstichting en Atlas Research. Waar de Regionale Cultuurmonitor provincies binnen Nederland met elkaar vergelijkt, vergelijken wij gemeenten binnen de provincie Overijssel met elkaar. We hanteren voor zover mogelijk dezelfde indicatoren.

Wel hebben wij ervoor gekozen om de specificering naar zalen, (bioscoop)doeken en plaatsen buiten beschouwing te laten. Ook de aanschaf van culturele producten (boekwinkels) hebben we (vooralsnog) achterwege gelaten. Daarnaast hebben we ervoor gekozen om geen aparte categorie te hanteren voor popfestivals. Instellingen die een onderdeel zijn van de culturele basisinfrastructuur (BIS-instellingen) en amateurkunstverenigingen hebben we meegenomen als extra categorieën. Hieronder zetten we de informatieverzameling per onderdeel verder uiteen.

Amateurkunsten

We hebben voor het verzamelen van de data van deze indicator aansluiting gezocht met het LKCA. We hanteren dezelfde werkwijze als in de [VerenigingsMonitor 2021](#). Wij hebben net als het LKCA KvK-data aangekocht. Het moment

van aankopen is 18 juni 2024. De selectie voor het aanschaffen van de data hebben wij op basis van dezelfde criteria gedaan: de SBI-codes (90011, 9003, 94992) van de hoofdactiviteit en de rechtsvorm (Verenigingen en Stichtingen). Vervolgens hebben wij in lijn met de werkwijze van het LKCA op basis van zoektermen de data opgeschoond. We hebben meerdere extra controlestappen toegevoegd:

1. Alle records die op basis van de zoektermen buiten beschouwing zijn gebleven, hebben we handmatig gecontroleerd of zij onder één van de disciplines vallen. Wij hanteren dezelfde verdeling in disciplines, maar hebben hier Foto/Film/Audio aan toegevoegd.
2. We hebben gecontroleerd of de gemeente waar de vereniging actief is overeenkomt met plaats van inschrijving.
3. Verenigingen die met KvK-nummer niet terug te vinden zijn in [KvK Zoeken](#) of in liquidatie zijn hebben we buiten beschouwing gelaten.

Beschermde stads- en dorpsgezichten

Ook voor de beschermde stads- en dorpsgezichten hanteren we dezelfde bron als de Boekmanstichting voor de Regionale Cultuurmonitor: de [RCE Erfgoedmonitor](#). De data hebben betrekking op het jaar 2023.

Bibliotheken

Bij de Regionale Cultuurmonitor zijn cijfers over bibliotheekvestigingen gebaseerd op het Dashboard Bibliotheekstatistiek van het Bnetwerk. Ook maken wij gebruik van deze informatie. We hebben op basis van de bron [Databestand Bibliotheekstatistiek 2023](#) een eigen maatwerkbestand ontwikkeld waarin we per gemeente het aantal bibliotheeklocaties tonen. In de cijfers zijn de haal- en brengpunten, uitleenpunten en bibliotheekbussen niet meegenomen.

Bioscopen

Bij de Regionale Cultuurmonitor zijn cijfers over bioscopen en filmtheaters gebaseerd op de jaarverslagen van de Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF). De NVBF is dé brancheorganisatie voor alle bioscopen en filmtheaters in Nederland en heeft als doel collectieve belangenbehartiging, promotie, professionalisering en communicatie. Op gemeentelijk niveau zijn deze jaarverslagen niet bruikbaar. In plaats daarvan hebben we het [ledenbestand](#) van de vereniging gebruikt. De data hebben betrekking op de situatie in mei 2024.

Infrastructuur

BIS

De informatie voor deze indicator hebben wij gehaald uit bijlage 1 van [Besluiten culturele basisinfrastructuur 2021-2024](#). We hebben een selectie gemaakt voor provincie Overijssel en de instellingen ingedeeld per gemeente. Indien het een evenement betrof hebben we er bij het indelen voor gekozen om het kantooradres aan te houden bij gebrek aan een bezoekerslocatie.

Festivals

Bij de Regionale Cultuurmonitor zijn cijfers over festivals gebaseerd op de data van [AdresData](#). Voor *Cultureel Overijssel in kaart* hebben we dezelfde aanpak gehanteerd. De data zijn aan ons uitgeleverd in juli 2024.

Kunstgaleries

Voor deze indicator geldt dat we 2 verschillende bronnen gebruiken. Voor het aantal galerieën hanteren we de galerielijst van de Nederlandse Galerie Associatie (NGA). Deze data hebben betrekking op de situatie in juli 2024.

Kunstuitleencentra

De bron die hiervoor werd gebruikt in de Regionale Cultuurmonitor (CBS Statline) gaf helaas

geen informatie op gemeenteniveau. Net als Zuid-Holland (Kunstgebouw) hebben we daarom een andere aanpak gehanteerd. Op basis van de [telefoongids.nl](#) en Google search maakten we een longlist van alle Kunstuitlenen die in Overijssel staan geregistreerd. Daarbij hanteerden we de zoekopdrachten 'kunstuitleen', 'kunstverhuur' en 'artotheek'. Vervolgens hebben we gefilterd op twee factoren om te bevestigen dat het een nog actieve kunstuitleen is: het hebben van een werkende website en dat op deze website vermeld staat dat kunstuitleen of -verhuur mogelijk is. Dit heeft betrekking op de situatie in november 2024.

Musea

We hanteren voor deze indicator dezelfde bron als de [Boekmanstichting](#) voor de Regionale Cultuurmonitor: de populatielijst musea CBS, RCE, Museumvereniging en Ministerie van OCW. We gebruiken de gegevens voor provincie Overijssel uit het meest recente jaar: 2023.

Musea ruimte definitie

Aanvullend op de indicator Musea (in lijn met de werkwijze van de Boekmanstichting) hebben we in de indicator 'Musea ruime definitie' organisaties

opgenomen die op basis van deskresearch naar voren zijn gekomen. Dit is maatwerk.

Podiumkunstbedrijven en -organisaties

Voor de Regionale Cultuurmonitor werd voor deze indicator wederom gewerkt met data uit CBS Statline. Omdat deze niet verder te specificeren was per gemeente hebben we gebruik gemaakt van de data over Overijsselse locaties voor podiumkunsten van [Atlas Research](#) (peiljaar 2021). Zowel locaties met wekelijks als met maandelijks aanbod zijn meegenomen in de gepresenteerde cijfers.

Rijksmonumenten

We maken hiervoor gebruik van dezelfde bron als de Boekmanstichting voor de Regionale Cultuurmonitor: de [RCE Erfgoedmonitor](#). Data hebben betrekking op het jaar 2023.

Onderwijs

Voorzieningen en leerlingen

Voor het verkrijgen van inzicht in het aantal voorzieningen per type onderwijs (primair, voortgezet, speciaal, vervolg), de bijbehorende leerlingenaantallen en de herkomst van de leerlingen (primair, voortgezet, speciaal) maken we gebruik van de openbaar beschikbare informatie van [DUO](#). De data hebben betrekking op schooljaar 2023-2024 (primair, voortgezet, speciaal).

Achterstandsscores scholen

Om inzicht te geven in onderwijsachterstanden in de provincie Overijssel maken we gebruik van de onderwijsachterstandenindicator van het [CBS](#). In opdracht van het ministerie van OCW heeft het CBS deze indicator ontwikkeld om onderwijsachterstanden op scholen te berekenen. CBS berekent de achterstand op basis van diverse achtergrondkenmerken van leerlingen. Scholen met onderwijsachterstand krijgen jaarlijks extra middelen van het ministerie van OCW om deze achterstand tegen te gaan. De data hebben betrekking op 1 februari 2023.

Programma

CmK 2021 – 2024

Voor het inzichtelijk maken van deelname aan de CmK-regeling per gemeente waar Rijnbrink penvoerder voor is, hebben we eigen data van Rijnbrink gebruikt. Deze zijn gekoppeld aan het vouchersysteem op cultuureducatieoverijssel.nl, waar scholen hun CmK-voucher kunnen activeren. Er zijn nog geen data van de grote steden bekend. Er volgen gesprekken met penvoerders Stadkamer, Kunstcircuit, Oyfo en Concordia om deze data beschikbaar te maken voor de kaart.

Jeugdfonds Sport & Cultuur

Om de deelname van inwoners aan het *Jeugdfonds Sport en Cultuur* per gemeente inzichtelijk te maken hebben we gebruik gemaakt van data van het RIVM ([Sport en bewegen in cijfers](#)). Deze data hebben betrekking op het jaar 2022.

Samen Cultuurmaken

Om inzichtelijk te maken in welke gemeenten er wel of niet gebruik is gemaakt van de regeling Samen Cultuurmaken van het [Fonds voor Cultuurparticipatie](#), hebben we handmatig via de website van het fonds verzameld welke projecten er met de regeling zijn opgezet. De samenvatting van de projecten zijn daarbij door Rijnbrink geformuleerd. Indien een project in meerdere gemeenten plaatsvond, is het project in alle zichtbaar. We tellen hierbij ook de projecten mee die gebruik hebben gemaakt van de aanloopregeling (Samen Cultuurmaken verbreden). De data hebben betrekking op de situatie in juli 2024.

Beleid

Samenstelling Raad

Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van de data van Open Overheid ([Verkiezingsuitslagen gemeenteraad 2022](#)).

Samenstelling college B&W en coalitieakkoord

Om inzicht te verkrijgen in de samenstelling van het college van B&W per gemeente, hebben we aanvullend deskresearch verricht. We hebben hiervoor de gemeentelijke websites geraadpleegd.

Samenwerkingsverbanden

We kijken hierbij naar de [Cultuurregio's](#) (indeling vastgelegd bij Ministerie van OCW).

Combinatiefunctionarissen

We maken hiervoor gebruik van data van het [Mulier Instituut](#) uit de Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2022.

Richtlijnen cultuurbeleid

Voor dit onderdeel hebben we aanvullend deskresearch gedaan. In eerste instantie via Google Search. Een groot deel van het cultuurbeleid was via deze weg te vinden, maar een deel ook niet. Rijnbrink beschikte zelf ook van een aantal gemeenten over het cultuurbeleid. Hiermee hebben we onze eerste inventarisatie verrijkt. Ook toen bleven er nog gemeenten over waarbij we moesten vaststellen dat er geen cultuurbeleid bekend was. Dit heeft betrekking op de situatie in oktober 2024. Twee keer per jaar controleren we of de data nog up-to-date is en passen we deze indien nodig aan. Indien gemeenten zelf hun actuele beleid doorzetten naar Rijnbrink, wordt dit tussendoor geactualiseerd.